

Izhaja:

10. in 25. dan vsakega meseca.

Dopisi naj se izvolijo frankirati.

Rokopisi se ne vračajo. Za inserate se plačuje po 10 kr. od garmondvrste za vsako pot.

MIR.

Vsakemu svoje!

Velja:

za celo leto 1 goldinar, po pošti prejemam 1 gld. 24 kr.

Denar naj se pošilja pod napisom:

Upravništvu „Mira“ v Celovcu.

Leto X.

V Celovcu 25. oktobra 1891.

Štev. 20.

Cesar v Pragi.

Iskrena želja vsega češkega národa, ki se od pamtiveka že odlikuje po svoji neomahljivi zvestobi do vzvišenega cesarskega prestola, izpolnila se je koncem septembra t. l. Presvitli naš cesar Franc Jožef I. je obiskal po 11 letih zopet priljubljeno mu zlato Prago.

Dobrotljivemu svojemu očetu-cesarju napravili so verno udani, hvaležni sinovi sprejem, kakor ga je Franc Jožef I. doslej le redko kje našel, sprejem, ki je, kakor je svitli vladar sam zatrjeval, neizbrisljiv njegovemu spominu!

Dolgo časa se je ugibalo in dvomilo, bode-li presvitli cesar obiskal Prago in češko razstavo? Nemški liberalci, od prvega do zadnjega, hoteli so namreč zabraniti z vso silo cesarjevo potovanje na Češko. Črnili in psovali so zato jubilejno razstavo in ves češki národ po svojih listih na tako nesramen in grd način, kakor smo ga navajeni le od nemških „liberalcev“.

Toda dobitljivi cesar se ni dal zmotiti. On, ki ljubi vse svoje národe z jednako ljubeznijo, pokazati je hotel, da mu tudi češki národ ni odtujen, da je bogata kraljevina češka močno priljubljena njegovemu srcu!

Majhen prostor našega lista nam, žal, ne dopušča, da bi obširno popisali cesarjevo potovanje v češko prestolnico — v zlato Prago. Da pa cenjeni „Mirovi“ bralci vendar spoznajo, kako navdušeno so naši bratje Čehi sprejeli svojega cesarja, hočemo tu podati kratek obris slavnostij, ki so se vršile za časa kraljevega bivanja na Češkem.

Za dostojen sprejem cesarja vršile so se po Pragi že dolgo poprej obširne in lepe priprave, in kraljevska st Stolpa Praga nadičila se je ob tej priliki z najlepšo svojo obleko. Zlasti ulice, po kterih se je vozil cesar, bile so res divno okrašene: mlaj je stal poleg mlaja, zastava je vihrala poleg zastave, hiše so bile vse nakičene z bujnimi cveticami, zelenjem, dragocenimi preprogami, podobami, napisi itd. Cesarja so pozdravljali veliki, umetno napravljeni in dragoceni slavoloki, kojih je bilo postavljenih nad 20. Sploh pa je čisto nemogoče, popisati, ali si misliti vso krasoto, ki si jo tiste dni videl v slovanski Pragi, ktera je imela kar čarodejno podobo; moral si vse to sam gledati in občudovati!

Presvitli cesar pripeljal se je v Prago v soboto dné 26. sept. ob 7. uri zjutraj. Že na vse zgodaj bila je vsa Praga na nogah, vse je hitelo pozdravljat ljubeznjivega očeta, in na stotiso-

čero ljudstva zbiralo se je po ulicah, koder se je vozil cesar. Mnogobrojna društva s svojimi zastavami stala so v špalirju od kolodvora do kraljevskega gradú na Hradčinu. Gledati te neštevilne trume ljudstva, ki je radostno pričakovalo in pozdravljalo svojega vladarja, mogočnega cesarja, — pogled ta je hkrati nepopisen! Točno ob 7. uri naznanilo je streljanje topov in zvonjenje zvonov prihod cesarjev. Na krasno okinčanem kolodvoru pričakovali so cesarja najvišji deželni in vojaški dostojanstveniki. Na pozdrav mestnega župana dr. Šolca odgovoril je cesar, da mu je vsigdar pri srcu blagor in sreča bogato blagoslovljene dežele češke in njenih prebivalcev in da s posebnim zanimanjem zasleduje napredek stololpe Prage ter upa, da bode razstava mnogo koristila glavnemu mestu in vsej deželi. Rekel je cesar tudi že pri tem prvem vsprejemu nasproti več osebam, da ga veseli, da se je češka razstava tako posrečila!

Ko je cesar stopil na prosto, doneli so mu nasproti gromoviti „slava“-klici neštevilne množice, ki se je gnetila po ulicah; vse godbe so zaigrale cesarsko pesem. Vozil se je cesar po ulicah v čuda lepem, slovesnem sprevedu; nabrano ljudstvo, ki je kakor zid stalo na obeh stranéh ulic, je neprenehoma in navdušeno klicalo „slava!“; da se je cesarski voz, kterege so spremljali Pražki strelci na konjih, le počasi pomikal naprej.

Na Hradčinu, kraljevskem gradu, pričakovali so cesarja: nadvojvoda Ferdinand d'Este, kardinal Schönborn in drugi. Pred gradom pa je stala natlačena množica ljudstva, nad ktere glavami so ponosno štrlele, kakor drevesa v gozdu, mnoge zastave v cesarskih in deželnih barvah. Ves grad pa je pretresalo gromovito in neprestano klicanje: „Slava cesarju in kralju!“ — Ob 9. uri vsprejel je cesar v svojem gradu duhovnike, plemenitaše, častnike, deželni odbor in mestne zastopnike Pražke, kterim je izrekel svoje veselje nad velikim napredkom Prage. Zahvaljeval se je tudi s prav iskrenimi besedami za sijajni in nepopisno prisrčni sprejem; posebno pa je cesarja veselilo, da mu je šolska mladež takó navdušeno klicala „slava“.

Med nepopisnim veseljem prebivalstva peljal se je cesar ob 2. uri popoldne v prelepo češko razstavo, kjer so ga višji duhovniki, češki plemenitaši, zastopniki mesta Prage itd., ter neštivilno zbrano ljudstvo spet zelo navdušeno sprejeli. Predsednik razstave zahvalil se je s primernim nagovorom za cesarjev obisk, „ki je krona razstavi“. Cesar je v svojem odgovoru rekel med drugim: „Rad sem prišel v Prago, da se sam prepričam

o veselem napredku vrlega dela na vseh poljih človeške pridnosti v Moji ljubljeni kraljevini češki.“

S tem, da si je cesar osebno ogledal prekrasno razstavo, spolnila se je želja vsakega češkega domoljuba. Prelepe reči in naprave, ki so videti v razstavi, so svitlega vladarja očitvidno razveselile, in pri raznih prilikah je povdarjal, kako iznenaden je po bogati razstavi, na katero sme biti zares prav ponosen ves češki narod! Posebno zanimal se je najvišji gost za razstavo slik, ter jih je tudi več (14 na številu) za-se nakupil.

Cesar sam je zdaj izrekel najvišjo svojo sodbo o razstavi; vtihniti morajo zato tudi oni sovražniki, ki so razstavo toliko časa skušali ovirati, ali jo vsaj očrniti pred vsem svetom! — Za red v razstavi, ko jo je obiskal svitli cesar, skrbeli so jako vzgledno in dobro Pražki „Sokoli“, in reči se mora, da je bil red vzgleden, kakor pri malokteri slični slavnosti. Akoravno so bili vsi prostori prenapolnjeni ljudstva, se ni prigodila nikaka večja nesreča ali kakšen nered, — kar je cesar sam pohvalno omenil.

Zvečer obiskal je cesar čarobno ozaljšano češko „Národno gledišče“, ki je ta večer bilo napolnjeno z najodličnejšo gospódo, ktera je cesarja z burnimi „slava“-klici pozdravljala. Predstava, ki se je vršila jako spretno in lepo, je visokemu gostu dobro dopadla.

V nedeljo, dné 27. m. m., bil je cesar ob 7. zjutraj pri sv. maši, katero je daroval kardinal Schönborn; potem je pa ob 9. uri v posebnem zaslišanji sprejel deželni odbor, župana Pražkega in Liberskega, in vseh 226 načelnikov okrajnih zastopov. V odgovoru na nagovor deželnega maršala kneza Lobkovicah zahvalil se je cesar še enkrat na srčnem sprejemu v stolnici ljubljene kraljevine češke; isto rekel je tudi županu. — Popoldne si je cesar ogledaval mesto in je obiskal češko žensko učiteljsko, Rudolfinum, lepo mestno hišo, novi mestni del Holešovic-Bubno in novo šolo ob takozvanem „belvederu“, kjer je odličnega gosta nagovorila petletna deklica ter mu podarila lep šopek cvetlic; 4letni fant pa je zaklical: „Nj. Veličanstvu, najmilostljivejšemu cesarju in kralju: slava, slava, slava!“ Sploh je svitlega cesarja ob mnogih prilikah navdušeno pozdravljala šolska mladež, kar je visokega gospoda srčno veselilo. Pohvalno se je cesar tudi izrekel, ko je videl, kako dobro skrbi mesto Praga za razvitek ljudskega šolstva, ter za šole zida prave palače.

Zvečer peljal se je cesar v krasno ozaljšano in razsvetljeno razstavo, kjer ga je čakalo nad 80.000 ljudij, in si je ogledal prekrasni barveni vodomet („fontaine lumineuse“), od ktereга čarobnih žarkov je bil kar zamaknjen in očaran. Ko v tem trenotku vojaške godbe na izrečno željo cesarja zaigrajo češki narodni spev: „Kje dom je moj?“, nastalo je na vseh stranéh nepopisno navdušenje in veselega vriska pa burnih „slava“-klicev ni bilo ni konca ni kraja. Ob 9. odpeljal se je cesar, vnovič burno pozdravljen, iz razstave k soareji (večerni družbi) pri vrhovnem deželnem maršalu knezu Lobkovicu, h kateri je prišlo nad 300 najodličnejših oseb. Cesar se je tu jako laskavo izrazil o krasni razstavi, nepopisnem navdušenju ljudstva in o izglednem redu, za ktereга so skrbeli vrli „Sokoli“.

28. september, dan sv. Vaclava, je za Češko zapovedan praznik. Ta dan je prišlo v Prago posebno mnogo ljudij s kmetov, pozdravit vladarja, ogledat si okinčano mesto in razstavo. — Ob 11. imel je kardinal v stolni cerkvi sv. Vida slovesno službo božjo, ktere se je udeležil tudi cesar. Po obedu obiskal je svitli vladar več šol in drugih javnih zavodov, potem pa se je odpeljal v predmestje Žižkov, kjer je bil po prebivalstvu spet jako lepo pozdravljen. Šel je v mestno hišo, kjer ga je v imenu šolske mladeži pozdravila županova hčerka. Ko je cesar stopil na balkon (hodnik) mestne hiše, pozdravilo ga je spodaj stoječe ljudstvo z burnimi „slava“-klici. Čudno lep je bil pogled na šolsko mladež, ki je bila tam postavljena v podobi velike zvezde, sredi ktere je stal, obdan z bujnimi cveticami in nežnimi, belo oblečenimi deklicami, velik kip cesarja. Vsi ti otroci vriskali so vladarju navdušeno nasproti, in radostno je gledal svitli cesar na mično podobo pod seboj. Vidno ginjen je rekel na to mestnemu županu: „Tu ste mi napravili prekrasen prizor: verjemite, da ga v svojih spominih nikdar ne bom pozabil!“

Iz Žižkova podal se je cesar v mesto Karlin, kjer si je ogledal cerkev, mestno hišo itd. Zvečer pa je bil dvorni obed in potem slavnostna predstava v nemškem gledališču. Vračaje se iz gledališča ogledal si je cesar prekrasno razsvetljavo mesta, ktere ni mogel dosti prehvaliti. — Pero je preslabo, da bi dostojno popisalo vso krasoto in lepoto te razsvetljave! Kraljevska Praga se je ta večer kar potapljala v ogromnem morju lučic. Bilo je po mestu ta večer jasno, kakor opoldne pri svitu solnca, — in po čarobno razsvetljenih ulicah šetalo se je na tisoče navdušenega národa, ki se vsej tej krasoti in velikanskemu blišču ni mogel dosti načuditi. Posebno lepo razsvetljen je bil takozvani „Zofijski otok“ sredi Vltave, ki je bil kar potopljen v odsev električne luči. Po Vltavi pa so se zibali mali čolniki, na kterih so svetili bujno-lepi lampijoni in neštivilne umetne svetilnice. Bil je to pogled, kakor ga le redko kedaj uživaš, in cesar sam je rekel, da v zlati Pragi še nikdar ni bilo tako lepo, kakor ta večer!

V torek, dné 29. sept., obiskal je cesar stolno cerkev sv. Vida, Albrehtovo vojašnico, cerkev sv. Vaclava in nemško učiteljsko. Peljal se je v mesto Smihovo, od tod pa v novi muzej, kjer so bili zbrani članovi češke akademije, o kateri se je Nj. Veličanstvo prav laskavo izreklo. Od muzeja podal se je v Kraljeve Vinograde, ter si je tam ogledal novo šolsko hišo in cerkev, kjer je klečé opravil kratko molitev.

Zvečer ob 8. uri napravila so združena češka in nemška društva (vkup nad 9000 oseb!) Nj. Veličanstvu sijajno bakljado in serenado. Od „Male strani“ korakalo je nad 100 društev z lampijoni in svetilnicami proti Hradčinu, kjer so se društva pred cesarjem postavila v vrste. Res diven pogled na to gibajoče se morje lampijonov in lučic! Ko cesar stopi na balkon, pozdravljajo ga zbrana društva z burnim klicem, a zbrani pevci, češki in nemški, navdušeno zapojó cesarsko pesem, katero zaigrajo tudi vse godbe. Ko utihnejo zadnji glasovi, zapojó češki pevci A. Tovačovskijev zbor „Vlasti“ (Domovini). Prelepa pesem je cesarja vidno ginila, a mnogo zbrano občinstvo je kar oča-

rala. Nemški pevci so zapeli pesem „Noč“, godbe pa spet udarile cesarsko pesem. „Slava cesarju in kralju!“ donelo je kar nakrat iz tisočerih grl. Cesar zahvalil se je na vse strani ter ostavil potem balkon, rekši županu Šolcu: „Zelo me veseli, da so društva obeh narodnostij tukaj skupno sodelovala!“

V sredo, dné 30. sept., ogledaval je cesar zjutraj kadetsko šolo, popoldne pa se je zopet podal v deželno razstavo, kjer je ostal nad tri ure. Tudi ta dan zbralo se je v razstavi zelo mnogo ljudstva; za red so skrbeli zopet vrli „Sokoli“. Pri odhodu podal je cesar grofu Zedtwitzu, predsedniku razstave, roko, ter je rekel: „Zahvalim Vas na Vašem trudu, ki ste ga imeli z razstavo. Odbor sme res zadovoljno gledati svoje delo. Veseli me, da sem mogel razstavo večkrat obiskati in se prepričati o njeni velikosti pa lepoti ter o velikem napredku, ki ga je dežela na vseh poljih obrtnije, rokodelstva, kmetijstva in umetnosti napravila. Razstava je čudno lepa, zelo sem je vesel!“

Dné 1. oktobra obiskal je cesar nemško mesto Liberec, na severnem Češkem, kamor se je odpeljal iz Prage že ob 5. uri zjutraj. Na celi vožnji pozdravljali so došli ljudje, zlasti kmetje, svitlega cesarja. Vsa mesta in vse vasi, mimo katerih se je slavni naš vladar vozil, bile so lepo ozaljšane; na več postajah je dvorni vlak tudi nekoliko postal, da je cesar zaslišal duhovščino in mestne zastope. V Liberec, ki pa nikakor ni bila tako lepo okinčana, kakor se je pričakovalo, pripeljal se je cesar ob 9. uri. Pripomnimo, da so nemški liberalci ta obisk Liberce po svitlem cesarju hoteli izkoristiti v svoje postranske, politične namene, kakor da bi bil cesar s tem, da obiše to nemčursko gnjezdo, tudi že odobral nakane nemških liberalcev. Nemški liberalni listi vedeli so torej po svoji stari šegi o Liberci, kjer se je cesar mudil le samo 9 ur, več praviti, kakor pa o zlati Pragi, kjer je ostal celih 6 dni!!

Mnogo hiš v Liberci bilo je okinčanih z veliko-nemškimi zastavami, — a zastave v deželnih (čeških) barvah ni bilo videti nobene, ker so polični nemški „turnarji“ raztrgali vsako tako zastavo, ne da bi policija tega količkar branila ali braniti poskusila! Češka društva se niso smela postaviti v špalirju; — to so že zabranili na svoj junašk (??) način mogočneži iz „rajha“. Sploh pa nemškim Liberčanom ni bilo dosti do tega, da bi cesarja na dostojen in lep način pozdravili, temveč le pokazati so hoteli, da je Liberec čisto nemško (??) mesto, in zato obnašali so se tako nezaslišano surovo proti češkemu ljudstvu. Nemški „turnarji“ trudili so se na vso moč, da bi zabranili „slava“-klice, zato so prepovedali Čehom, udeležiti se cesarjevega sprejema. Pa vrli češki korenjaki si tega vendar niso dali vzeti; — toda njihovi „slava“-klici bili so prenapetim ultra-Nemcem strašno hud trn v peti, in oni niso se sramovali, pred cesarjem samim napadati in psovati češke narodnjake!!! V cesarjevi navzočnosti, le par korakov pred Njegovo kočijo, napadli so nemški „turnarji“ Čeha, češke žene in celo nedolžne češke šolarčke ter jih suvali in javno zasramovali. Ko je cesar vse to videl, vspnel se je v svoji kočiji dvakrat po koncu, dvignil svojo roko in pretil predrznim

nemškim napadnikom!! — To se je godilo v „stolnici nemške (!) kulture“, v središču „čeških Nemcev“, kjer javni redarji nosijo prusko „pikl-havbo“! Nemci so se tu zopet pokazali v vsem svojem svitu; pokazali so, koliko poslušajo na besede svitlega cesarja, ki je v Pragi večkrat povdarjal, naj delujeta češki in nemški narod složno, vkupno! Kdo je tedaj vzrok večnim prepričim??

Predsedniku Ginzkeyu rekel je cesar naravnost, da zelo obžaluje, da se češki Nemci niso udeležili Pražke razstave, ktere cesar tu v Liberci nasproti veljavnim nemškim osebam ni mogel dosti prehviliti! Po svoji vzvišeni navadi je cesar tako mirno — pokal Nemce!!

Pri odhodu je svitli vladar mestnemu županu izrekel željo, naj Liberška policija dobi drugo (bolj avstrijsko) uniformo namesto sedanje pruske, ki se pač ne prilega avstrijskim redarjem! — Ob 6. zvečer odpeljal se je cesar zopet v Prago nazaj, kamor je prišel ob 1/2 10. Vožnja je bila zelo lepa, kajti, na vseh gorah so zažigali velike kresove, vasi, trgi in mesta pa so bila krasno razsvetljena.

V petek, dné 2. oktobra, ogledal si je cesar še popravljeno samostansko cerkev v Emavsu, mestno sirotišnico na Vyšehradu in kaznilnico. Ob 2. uri popoldne pa se je poslovil od priljubljene mu kraljevske Prage. Slovesen in navdušen kakor vsprejem bil je tudi odhod cesarjev. Skoro vse Pražko prebivalstvo se je zbralo na ulicah, po katerih se je svitli cesar vozil na kolodvor. Društva so stala spet v špalirju, — a vsi so svojemu ljubljenu cesarju in kralju navdušeno klicali v slovo zadnji „slava!“ Na kolodvoru zbrali so se najvišji deželni in državni dostojanstveniki; župan dr. Šolc zahvalil se je svitlemu cesarju za obisk kraljevske Prage, a cesar mu je odgovoril: „Še enkrat se zahvaljujem za izraženo zvestobo in udanost. Dnevi, ktere sem preživel v Pragi, ostali mi bodo nepozabni!“ — Grofu Zedtwitzu pa je dejal: „Zahvaljujem se Vam, da ste se toliko potrudili, imate krasno razstavo, in bil sem po nji iznenaden!“

Vsi kraji, skozi ktere se je svitli cesar vračal na Dunaj, bili so lepo okinčani. V več mestih se je cesar mudil tudi delj časa in sprejel pozdrave duhovščine in občinskih zastopov. Prekrasna postala je vožnja, ko se je začelo mračiti; na vseh hribih in gorah zažigali so velike kresove, mesta so bile razsvetljena. Ob 11. je prišel cesar na Dunaj; tudi dunajsko mesto je bilo krasno razsvetljeno in Dunajčani so svojega cesarja jako lepo pozdravili.

* * *

Minuli so cesarski dnevi na Češkem! Bili so res prelepi slavnostni dnevi, — očetov praznik, ktereга so sijajno obhajali zvesti sinovi! Spomin teh dni ostal bode na Češkem vedno živ, ter bo na novo utrjeval češkemu narodu že prirojeno ljubezen do svitlega vladarja.

Pozabiti pa tudi ne smemo, kako različno je bil cesar sprejet v slovanski Pragi in nemški Liberci. V slovanski Pragi združili so se Čehi in Nemci, da so svitlega cesarja dostojno in skupno sprejeli ter počastili, in ravno ta skupni sprejem, to skupno delovanje je cesarja, ki ljubi vse svoje narode z jednako ljubeznijo, presrečno razveselilo! In v

nemški Liberci? S kruto silo zabranili so tamošnji veliko-Nemci Slovanom, pozdraviti svojega cesarja, — pred očmi Nj. Veličanstva napadali so češke národnjake, da je moral cesar sam žugati nemškim „turnarjem“!!! — Kdo ruši tedaj mir? Kdo je vzrok, da se na Češkem ne morejo sporazumeti obe národnosti?? Nemci sami!

Cesar sam se je prepričal, — in tega nemško-liberalni listi v vsej svojej zlobnosti ne morejo utajiti — da mu je češki národ zvesto udan, da je „ljubljená kraljevina češka“ pravi biser avstrijske države. Cesar spoznal je Čehe, kakšni so in bodejo ostali, — in kakor sam pravi v zahvalnem pismu do cesarskega namestnika, grofa Thuna, „našel je na Češkem srca, v kterih klije prirojena zvestoba in goreča udanost do Njegove svete osebe in Njegovega rodú!“

Ta neomahljiva ljubezen bratskega nam národa češkega do svojega svitlega vladarja-cesarja, hoče vzor biti tudi nam, da se uresničijo v nas besede pesnikove:

„Hrast se omaja in hrib, zvestoba Slovencev ne mine!“

Čigav naj bo Rim?

Nedavno, ko je bilo toliko romarjev v Rimu in so si tisti krasne cerkve ogledovali, prigodilo se je, da so nekteri prišli tudi v cerkev „Pantheon“, kjer se nahaja grob in spomenik laškega kralja Viktorja Emanuela, tistega, ki je papežu Rim ugrabil. Tukaj so se bojda trije francoski romarji nekaj nespodobno obnašali, najbrž v sveti jezi nad kraljem, ki je sv. Očetu vzel kraljestvo in svobodo. Zapisali so namreč v spominsko knjigo: „Viva il Papa-Ré“ (živio papež-kralj). To pa so zapazili laški vohuni in brž se je vzdignila v mestu cela rabuka. Tolpe ljudij so se valile po ulicah in klicale: živel kralj Humbert, živela Italija, Rima ne damo iz rok! Tudi so romarje psovali in več francoskih celó pretepli! (Lepa svoboda romarjev!) Tudi po drugih laških mestih so se go-dile podobne demonstracije. Celi hrup je imel podobno, kakor bi bil od laške vlade narejen. Kajti če so trije francoski dijaki kako besedo preveč rekli, saj so jih zato zaprli; ali se bo res Rimskim postopačem vredno zdelo, zavolj treh dijakov tak vrišč zagnati in vse mesto vkup zbobnati? Gotovo bi ljudstvo samo od sebe tega ne storilo. Pa že večkrat se je slišalo, da ima laška vlada nalašč take postopače plačane, ki nemajo družega dela, kakor da morajo povesod „evviva“ (živio) klicati, kjer se laški kralj prikaže, da bi se mislilo, kdo ve kako je priljubljen. Mogoče je tedaj, da so brž te ljudi sklicali in jim naročili, kaj morajo kričati.

Iz celega dogodka se pa vidi, kako slabo vest imajo laški mogotci zastran Rima. Ko bi bili to mesto po pravici v svojo oblast dobili, gotovo ne bo cela dežela pred kakim francoskim dijakom strepetala, ako tisti ktero besedo reče ali zapiše, ki jim ni po volji; mladenča bi kaznovali, sicer pa bi se živ krst za to ne zmenil. Ker pa vedo, da Rima nemajo po pravici, zato so zmirom v strahu, da ga jim kdo vzame. Tat se strese,

če le trde korake sliši, ker misli, da grejo orožniki po njega; tako tudi laški liberalci v Rimu in po drugih mestih jamejo na pomoč klicati in javkati „Rima ne damo“ — in to vse zavolj treh dijakov.

Francoski romarji so prišli brez orožja v Rim, in ni se bati, da se bodo v boj podali s celo laško vojsko. Toda strah laške vlade zavolj Rima je vendar opravičen. Več ko dve sto milijonov je katoličanov na svetu in vsi želijo, naj bi bili sv. Oče spet neodvisen vladar, kakor so bili prej. Laška vlada sicer pravi, da imajo sv. Oče polno svobodo in da tudi romarji prihajajo in odhajajo, kedar hočejo; vendar pa je zdaj zveza katoličanov s svojim poglavarjem zavisna od milosti laške vlade. Če hoče, laška vlada lahko vsaki dan zapre in zastraži vse uhode vatikana, romarje pa že lahko pred mestom ustavi. Sicer pa sv. Oče tožijo, da so že zdaj tako stiskani, zastraženi in omejeni v svojem delovanju, kakor pravcati jetnik. In 200 milijonov katoličanov naj bi to mirno gledalo?! To je tem menj mogoče, ker je vsakemu znano, na kak način je Italija prišla v posest Rima.

Kakošno pravico pa ima Italija do Rima? Prav tako, kakor tat ali ropar, ki ulomi v tujo hišo in odnese iz nje tuje blago. Papeži si Rimske dežele in mesta niso sami prisvojili; od francoskih kraljev jim je bila podarjena že pred več ko tisoč leti. Toraj po dobrotljivosti Pipinovi, ne po sili ali zvijači so prišli v posest te dežele. Skozi toliko stoletij si nihče ni upal, dotakniti se papeževe dežele; zdaj pa naj bi čisto nova ideja ob tla vrgla vse Božje zakone gledé sedme zapovedi?! Lahi pravijo: „Rim je laško mesto, vse dežele pa, koder se laško govori, spadajo pod Italijo.“ Ja, zakaj pa? Od kdaj pa velja ta pravica in kdo jo je postavil? Bog te postave ni naredil; tudi v človeški natori ni utrjena, kajti odkar svet stoji, so bile in bodo take države, v kterih so živeli različni národi; nahajali so se pa tudi pogosto taki národi, ki so bili razcepljeni na več kraljestev. Še le Mazzini si je izmislil, da vse, kar laško govori, mora pod en klobuk priti; in Lahi se tako dosledno in fanatično držijo tega načela, da postajajo že smešni. Še Dalmacijo hočejo ugrabiti za Italijo, ker živi v Dalmaciji kakih 20.000 Lahov poleg 500.000 Srbo-Hrvatov. Pa naj le pridejo, Dalmatinci jim bodo že posvetili! Ko so pa z Benečijo vred kakih 30.000 Slovencev v svoj koš pobasali, jih „národna“ vest nič ni pekla; še zdaj jih imajo v košu. Ko bi se v resnici držali tega načela, da sme v državi le en sam národ biti, zakaj pa beneških Slovencev ne dajo Avstriji nazaj? Da se tu pa tam kak národ združi, ki je bil prej razcepljen, kakor se je nedavno zgodilo na Bolgarskem, ta misel ni ravno napačna, ako se more zgoditi na pošten način, da se nikomur krivica ne zgodi. Še Nemčija se je na bolj pošten način zjedini-la, kakor Italija; mnogi knezi so namreč svoje dežele obdržali, le njih pravice so se nekoliko skrčile. Lahi so pa siloma in brez pravice, samo na podlagi „národnega združenja“, pregnali vse kralje in kneze Italije ter celó sv. Očeta oropali. Kam pridemo, če bi to načelo obveljalo? Avstrijo bi kar raztrgali: nekaj bi vzel Nemeec, nekaj Rus, nekaj Lah, nekaj Srb, nekaj Rumunec; našemu cesarju bi samo Madjari ostali! Ali mar Nemci v

Švici niso bolj srečni in svobodni, kakor Nemci v pravi Nemčiji? Ali bi toraj ne bila prava bedarija, če bi kdo rekel: „večji del Švice mora pod Nemčijo priti, ker se tam nemško govori“. Čemu neki? Ravno tako ni pametnega uzroka, zakaj se je moral Rim papežu vzeti in Italiji priklopiti. Ali niso pod papežem ljudje bolje živeli? Ali niso imeli manjših davkov? Ali jim je kdo laško govoriti ali se za Lahe čutiti branil? Ali jim je morda papež usiljeval nemške šole in nemške uradnike? Vsega tega ni bilo. Rimski Lahi so bili pod papežem popolnem svobodni; nikdo jim národnosti ni jemal ali jih zatiral; gledé blagostanja se jim je pa boljše godilo, nego zdaj. Sicer so pa še papeži navadno samo Italijani, toraj jih Rimci ne morejo pogledati za „tujce“. Naj tedaj stvar pogledamo, od ktere strani hočemo, ne najdemo nobenega pravnega uzroka, zakaj bi moral Rim pod laško vladno biti.

Pravijo pa: „laški národ tako hoče“. Ali pa ima in kateri národ ima pravico, Božje zapovedi iz veljave devati? Ciganski „národ“ tudi želi, naj bi mu bilo dovoljeno, po celem svetu svobodno krasti in goljufati. Zakaj se pa „volja“ ciganskega národa ne spoštuje? Zato, ker drugi národi takih šeg ne trpijo. To velja tudi za Lahe: če bodo hoteli v veljavo spraviti tako načelo, da gre vse pod Italijo, kjer je le nekaj laških družin, če bodo svoje roke stegovali po Gorici, Trstu, Istri, Dalmaciji, Tirolah, morda celó po Aleksandriji v Egiptu, po Marselji v Franciji in po Odesi v Rusiji (kajti tudi v teh mestih se mnogo laški govori); potem bodo že tudi drugi národi na noge stopili in Lahom z gromom topov povedali, da takih prismojenih principov ne priznavajo! Ja, še tako daleč zna priti, da se bodo vsi Lahi iz Francije ter iz avstrijskega Primorja iztirali, da potem vsaj ne bodo mogli govoriti o „laški“ Nizzi, o „laškem“ Trstu itd. Zastran Rimske države je pa ves katoliški svet ene misli: da je sv. Oče papež v svojem uzvišenem poklicu, v vladanju sv. cerkve oviran, dokler je tako rekoč jetnik Italije; toraj se mu mora Rim z okolico nazaj dati, da postane neodvisen vladar. Kdaj in s katerimi pripomočki se bo to zgodilo, tega ne vemo; zgodilo se pa bo: kajti Bog bo gotovo enkrat uslišal vroče molitve toliko milijonov vernikov.

Kaj nam poročajo prijatelji naši?

Iz Kotmare vesi. (Občni zbor podružnice sv. Cirila in Metoda.) Ukljub slabemu vremenu došlo je še dosti udov in drugih rodoljubov iz okolice in iz Celovca. Bila je prav sijajna veselica. Celovski in Kotmirski pevci so izvrstno peli in želi splošno pohvalo. Oglasili so se štirje govorniki iz Celovca; njih besede so bile navdušeno sprejete in potrjene. Prejšnji odborniki so se vsi zopet volili. Naša stranka vidno napreduje v naši okolici. Bog daj, naj bi tudi drugodi po Koroškem!

Iz Blatske občine. Letina pri nas je v obče dokaj slaba. Le proso, bar in še nekatere druge malenkosti so se precej obnesle; ozimino pa je spomladni sneg pokazil, oves je suša vzela, ajdo pa, zraven ozimine glavni sadež, je zgeči jug (siroko) tako poparil, da nekteri komaj seme dobijo. Tudi

repice (krompirja) je mnogo črne in gnjile, in repa nič kaj posebnega ne obeča. Prestrašeni gledamo kmetovalci v zimo, ki se nam bliža, in ne vemo, kje bi vzeli, da davke in toliko obilne priklade poravnamo, drage posle plačamo, in vrh tega tudi občinske doklade in obilno šolnino odrajtamo? Kje bi neki pri revščini, ki žuga Koroški, vzeli samo za šole 461.304, za razne ceste, stavbe, mostove itd. pa 267.304 goldinarjev, in za vsakega deželnega odbornika 1200 gld., kakor je bilo lanskega leta v deželnem zboru sklenjeno? Nakladajo se nam bremena, pretežka že premožnejšim posestnikom, kakor smo mi tukaj v peščenih krajih. In kjer mi kmetje pri vseh svojih žuljih nimamo kaj prodati, si tudi ne moremo pri rokodelcih in v štacunah kaj naročiti ali pa v mestu kupiti. Tako trpijo z nami tudi obrtniki, rokodelci in mestjani. Občno blagostanje ne napreduje, kakor liberalci v svojih časopisih kvasijo; ampak gre, žalibog! vsaj pri nas kmetih rakovo pot. Že marsikoga skušnjava napada, da bi vse poprodal, domovini hrbet obrnil in šel sreče lovit v prekmorsko Ameriko. Ali kdo ve, kakošna bi se mu godila v daljni deželi, iz ktere dohajajo žalostni glasi tudi do nas? Novi „Amerikanski Slovenec“, ki je jel v Čikagi izhajati, nam bo vedel o tej reči kaj gotovega povedati. Mi pa, ki smo volje doma ostati in v mili domovini pokopani biti, se obračamo do častitih deželnih poslancev z uljudno prošnjo, naj v prihodnjem zasedanju z vsemi močmi delajo na to, da se vsaj deželni stroški zmanjšajo in kolikor koli zljajšajo bremena, katerih izžuljeni kmetovalci tudi pri najboljši volji več nositi ne moremo.

Od sv. Višarj. (Sklep pobožnosti.) Molitve in pobožnosti na naši Slovencem toliko priljubljeni visoki gori so za letos končane; romarska cerkev se je zaklenila. Akoravno je letos romarje oviralo veliko zaprek, kakor dolga zima in sneg, pozneje povodenj, pretrgani mostovi, slabi poti itd., vendar je letos došlo še več romarjev, ko prejšnja leta. Vsega je bilo obhajanih 23.000. Tujih duhovnikov je tu maševalo 80, vseh sv. maš je bilo v 5 mesecih 572, pridig 60 (38 slovenskih, 22 nemških), procesij je došlo 50, med njimi 7 izvanrednih. Največ ljudij je bilo na veliko Gospojnico, namreč 5 do 6000. Na rožnovensko nedeljo jih je bilo 3000.

Od Bele. (Naša občina in naša šola.) Poročal sem zadnjič, da vzdržujeta občina Belska in Žel. Kapeljska skupno eno šolo, trirazrednico — pa naj le nikdo ne vpraša kako? Poslušajte: občina Žel. Kaplja plačuje za šolo na leto 87 gld., občina Bela pa 372 gld., reci: tri sto dvainsedemdeset goldinarjev! Tako tedaj šolo skoraj do cela vzdržujemo Belani, a kakšna naj je ta šola, to določujejo pa Kapljanci, prav po starej, ne ravno poštenej navadi: Slovenec služi in plačuj, pa — molči in ubogaj! Zakaj dasi plačujemo za šolo to ogromno svoto, je vendar šola popolnoma nemška, tako da se vsi predmeti razun krščanskega nauka poučujejo v nemškem jeziku s pomočjo čisto nemških šolskih knjig. Naši slovenski otroci potemtakem v naši šoli slovenske črke niti vidijo ne. Človek bi mislil, da je kaj takega nemogoče: v šoli, ktero obiskuje celo po podatkih nemškega „Kärntner Lehrerkalender“ 91% čisto slovenskih otrok, poučuje se

nemški — in vendar je temu tako pri nas v Žel. Kaplji! Naši posili-Nemci (po rodu in govoru Slovinci) trdijo, da je Žel. Kapeljska šola že od nekdaj bila nemška in da naj tudi zanaprej takšna ostane. To pa ni resnica. Bili so časi — in niso še tako daleč, da bi se jih ne spominjali, — ko je slovenščina tudi v Kapeljski šoli imela svoje mesto. Menimo, da se bode celo še zdajni gospod nadučitelj dobro spominjal onega časa, ko je v Žel. Kapeljski šoli učil slovensko. Gospod nadučitelj nam bode gotovo tudi rad pritrnil (vsaj sam pri sebi), da je slovenski pouk imel boljše uspehe, kakor jih ima zdaj nemški, in da tudi ni bil tako težaven niti za učitelja niti za otroke. — Č. g. predsednik našega krajnega šolskega sveta dobil je minule dni iz Bosne od nekega delavca, ki je Žel. Kapeljsko šolo obiskoval v oni dobi, ko je še tudi za slovenščino bilo v njej prostora, pismo, v katerem prosi za poročni list. Tukaj imate odlomek iz tega pisma, ki naj priča, kaj pametno vrejena šola lahko doseže: „Kir je pa naš g. Ravnatelj I. I. pošten človek, ne trpi niti divjih zakonov, moramo se vsi izkazati z Poročnimi listi, ako hočemo v službi ostati.“ — — — Pred časom se je tedaj v Kapeljski šoli učilo slovenski, to je gotovo. Da so pa slovenščino pozneje popolnoma porinili iz šole, imamo se zahvaliti tržanom one vrste, katerim se je zdel za Kapeljsko mladino bolj potreben „Deutscher Kindergarten“ nego pouk v maternem jeziku.

Iz Železne Kaplje. (Recept, kako Celovčane učiti slovenski.) Bil sem pred kratkem časom v Celovcu, kamor sem prišel z večernim vlakom. Krenem jo naravnost k „Črnemu orlu“, da tam prenočim. Imeli so ravno neko posebno zabavo, tako da se mi prav nič ni mudilo spat. Bilo je že pozno, ko prašam po prenočišču, seve slovenski, ker nemški ne znam. Pa krčmar ni znal slovenski; tudi hlapec, ki je kmalu prišel, ni hotel nič razumeti. Toliko sem zastopil, da sta mi velevala, naj odidem, kamor hočem, ker ni prostora; jaz pa le nisem hotel odriniti, ker bilo je že pozno. Dolgo se prekarjamo: jaz slovenski, onadva nemški. Nazadnje sem se vjezil, vzamem mošjno ter vržem goldinar na mizo, češ, bom ja plačal, kar zahtevate. In oj čuda! Kar na mah so se hlapcu odvezale usta in govoril je čisto dobro slovenski. Takoj sem dobil prenočišče, prav lepo slovenski „lahko noč“ in pri odhodu prijazno povabilo, naj zopet pridem, če bom še kedaj prišel v Celovec.

Iz Velikovške okolice. Mi kmetje v tukajšnji okolici tudi zahajamo ob nedeljah v Velikovec k prvi Božji službi. Pridiga je seveda le nemška in moramo dobro poslušati, da sem in tja kaj zastopimo. Zato nas pa tem bolj jezi, da nas na koru otroci motijo, ker vedno šepetajo. Na roženkranjsko nedeljo je bil na koru tak hrup, da so morali g. pridigar iz lece opominjati in kregati te otroke. Pač gotovo ni bilo g. organista gori, ako je pa bil, je zares žalostno, da ne more vzdržati reda. Pričakujemo, da nas le-ti otroci ne bodo več motili, ter da se jim bode povedalo, da je cerkev „hiša Božja“.

Iz Šmihela pri Pliberku. (Shod podružnice sv. Cirila in Metoda.) Lep in sijajen je bil shod naše podružnice v nedeljo, dné 11. oktobra t. l. Zbralo se je ta dan toliko vrlih Slo-

vencev in Slovinc iz cele podjunske doline v krasno in okusno okinčanih prostorih narodnega gostilničarja g. Šercerja, kakor poprej še nikdar. Ko pa je zadonel glas po naši okolici, da pridejo na shod tudi gospodje pevci iz Maribora, postalo je veselje splošno. G. predsednik Jurij Reš pozdravi v lepih besedah gospode pevce, potem zastopnika glavne družbe g. Drag. Hribarja iz Celja in vse navzoče. Ko so pevci zapeli krasno pesem: „Lepa naša domovina“, nastopil je vrli č. g. župnik Jože Škerbine ter v daljšem in šaljivem govoru popisal svoje letošnje popotovanje in vmes vpletel marsiktero važno besedo in važen nauk. Po krasni pesmi: „Slovenec sem“, nastopil je g. Drag. Hribar ter govoril o pomenu Ciril-Methodove družbe, o narodni šoli in o šolah na slovenskem Koroškem sploh. Ljudstvo ga je pazljivo poslušalo in mu pogostoma pritrjevalo. Pri prosti zabavi vršile so se razne napitnice, in milo doneči glasovi vrlih gospodov pevcev so globoko segali do src navzočih. Da se je ta shod tako sijajno in dostojno obnesel, gre glavna zahvala slavnemu vodstvu v Ljubljani, gospodom pevcem iz Maribora in govornikom sploh.

Kaj dela politika.

V državnem zboru je denarni minister dr. Steinbach predložil proračun za l. 1891. Dohodkov je 585.233.000, potrebsčine 584.820.000, toraj preostanka 617.000 gld. Ker se bo pa še 2 milijona dolga plačalo, sme se preostanek ceniti na poltretji milijon. Naše denarno stanje tedaj ni tako neugodno; vendar je minister žalosten obraz delal in tožil, da še nismo na trdnem in ne še varni pred primanjkljajem. To pa je zavolj tega storil, da poslanci preveč ne pritiskajo vanj; eni hočejo kako železnico, drugi znižanje davkov, tretji uravnavo valute. Minister pa za zdaj še ne more privoliti v nobeno teh rečij. Obljubil pa je, da se bo predelala postava zavolj pridobinskega (obrtnege) davka. Tisti, ki so temu davku podvrženi, razdelili se bodo na več razredov, tako da bodo manjši rokodelci tudi menj davka plačevali. Komisija, ki bo določevala, v kateri razred kdo spada, sestavljena bo iz obrtnikov samih. „Slovincu“ se poroča, da je v proračun vzeta cesta čez Gobovec pri Podbrezju, ki se bo preložila, in cesta v Otočicah pri Št. Jerneju na Dolenjskem. Za uravnavo Save je za leto 1892. dovoljenih 40.000 goldinarjev. — Pretresovala se je postava o delavskih hišah, t. j. naj bi bile take hiše, ki so delavcem za stanovanje namenjene, več let davkov oproščene. — Poslanec Pfeifer potegnil se je za to, naj bi se dalo nekaj podpore Dolenjcem, ki so po toči, in Gorenjcem, ki so vsled povodnji mnogo škode imeli. Menda bodo nekaj dobili. — Dela se na to, da bo južno železnico država prevzela. To je za Slovence jako vesela vest, kajti južna železnica je zelo draga; ako jo država prevzame, se bo voznina znižala za ljudi in za blago, in to pomeni za Slovence veliko denarja, kajti južno železnico imamo Slovenci od Spielfelda do Trsta in Gorice, od Pragarskega do Čakovca, od Zidanega mosta do Brežic, od Maribora do Beljaka. — Namesto dr. Vergottinija, ki je odstopil, ker je bil po krivici voljen, bo nova volitev v Istri dné

30. oktobra. Prvotne volitve se ravnokar vršijo in lahoni se kažejo zopet v pravem svitu svoje golju-five navade. Upamo pa, da Slovani zmagajo! — Na Moravskem se pridno snujejo katoliško-politična društva. — Veselilo bi nas, ko bi mogli tudi o Češki kaj tacega poročati.

V celi svoji grdobi so se spet enkrat pokazali laški framazoni in brezverci. Ker je nek mladi Francoz v neke bukve zapisal: „živio papež!“, prijeli so ga in zaprli, in potem so padli še po drugih romarjih in jih gonili po Rimskih ulicah, jih topli s palicami in pestmi, jim trgali obleko itd. Celó iz vozov so jih vlačili. To pa ne samo v Rimu, ampak tudi v Pizi in po drugih mestih, kamor so se romarji pokazali. Posebno jezo so kazali zoper Francoze, to pa zavolj tega, ker jih imajo na sumu, da hočejo papežu Rim nazaj pridobiti. Vsi listi tako pišejo, da je bila ta rabuka že naprej pripravljena, in da so brezverci le na priložnost čakali, kdaj bi smeli svojo jezo nad romarji ohladiti. Nedolžne besede „živio papež!“ so jim bile zadosti, da so padli po vseh romarjih, ktere so le doseči mogli. Laška policija pa je to mirno gledala, saj je bila menda še z razgrajalci zastopljena. To je pač sramota za Italijo! Iz tega pa znajo priti še čudne reči. Kdo ve, če se ne bodo Francozi oglasili. Tudi drugi katoličani ne morejo tega trpeti, da bi ne smeli več obiskati svojega najvišjega pastirja sv. Očeta. Čuje se tudi že, da bi sv. Oče najrajši Rim čisto zapustili, pa jim drugi branijo, ker so že tako visoko v letih. — Ustrelil se je general Bulanzé, o katerem je bilo o svojem času toliko govora, ker je hotel na Francoskem vso oblast v roke dobiti. — Umril je Parnell, dolgoletni voditelj ubogih Ircev. Vse žaluje za njim. — Na Španjskem so zaprli 50 zarotnikov, pri katerih so našli mnogo orožja. — Umril je kralj Virtemberški. Kraljestvo je prevzel njegov nečak Viljem, 44 let star. — Ruski minister Giers (Žier) se je v Monzi dolgo razgovarjal z laškim kraljem in z ministrom Rudinijem. Svet strmi in se praša, kaj imajo ti med seboj?

Gospodarske stvari.

Kako zelene vzrediti debele korenine.

Znano je, da po mestih sploh pridevajo mesu zeleno zato, da je juha bolj okusna, pa meščani tudi korenino od zelene, kuhano in zabeljeno z oljem in jesihom, zelo radi mešajo med krompirjevo, pesno in drugo salato, zato so tudi debele zelenene korenine prav drage. — Pa zelena ima pod zelenjavo svojo brezštevilo tankih koreninic, a sama od sebe vzredi prav droben koren. Kdor si hoče pa vzrediti debelo korenino, naj ravná tako-le: V drugi polovici meseca avgusta odkoplje naj krog in krog vsake zelene prst, obrtga vse stranske koreninice ter pusti samo srednji glavni koren, potem pa zeleno zopet obsuje z gnojno kompostno prstjo. Za daljno gnojenje nameša se v posodo med vodo pepela in sáj ter s to redko mešanico zeleno zaliva ves mesec september vsak teden po enkrat, in tako se zelena nenavadno debeli, nima rjavih lis in je prav lepo belega in okusnega mesa. „Vrt.“

Za pouk in kratek čas.

Deželna jubilejna razstava v zlati Pragi leta 1891.

Ves čas, odkar se je otvorila češka deželna razstava v Pragi, sledili smo tudi mi koroški Slovenci s posebnim zanimanjem temu, kar se je v raznih časopisih, naših in našim težnjam nasprotnih, pisalo o njej. — In ker so drugi obiskovalci Pražke razstave, vrnivši se na svoja domovja, vedeli prav veliko lepega povedati o tem slovanskem podvzetju, ni čudo, da je še marsikoga drugega izmed nas vedno bolj in bolj mikalo in vleklo, ogledati si jo.

Ta svoj namen smo nekteri, hvala Bogu, srečno izvršili in reči moramo, da nam nikakor ni žal, da smo se podali na sever med češke brate, kajti prepričali smo se, da živi tam zdrav in čvrst rod, ki je s svojo pridnostjo in žilavostjo ter bistrim svojim umom vstvaril nekaj, kar se dostojno popisati niti ne dá. Pražka prekrasna razstava jasno priča, da imamo avstrijski Slovani v bratih Čehih silno moč, ki mora prej ali slej dobrodejno uplivati tudi preko naših gorá. S to svojo razstavo pa so Čehi tudi jasno dokazali, da se smejo s ponosom prištevati med prve kulturne národe v Evropi, kajti vsak obiskovalec češke deželne razstave se je lahko hitro prepričal, da ima češki národ vsega v izobilji doma in da se mu ni več treba naslanjati na tuje moči.

Da pa naše čitatelje vsaj približno seznamimo s češko deželno jubilejno razstavo, bodi nam dovoljeno dati o tem nadaljno besedo slovenskemu rojaku, ki popisuje slavno to razstavo v „Slovenskem Gospodarju“ tako, kakor bi je na kratko mi sami bolje pisati ne mogli. On piše:

V zgodovini kulturnega in gospodarskega razvoja národa češkega je leto 1891. zaznamovano z zlatimi črkami. Po brezštevilih zaprekah, nastajajočih vsled nasprotstva nemške stranke, uresničil je češki národ slavno in zmagonosno veliko misel, prirediti letos v Pragi jubilejno razstavo na oslavo stoletnice prve obrtne razstave v Evropi, ki je bila v Pragi l. 1791. prigodom slavnega kronanja cesarja Leopolda II. za kralja češkega. Jubilejna razstava češka pa je zraven tega zgodovinskega značaja tudi visokega obrtne pomena. Ogromno, mogočno razcvetela češka obrt ni še bila v drugej polovici sedanjega stoletja prodrila do zaslužene svoje veljave doma in drugod. Izdelke češke obrtnije pokupile so doslej večinoma nemške in angleške tvrdke, a od tam so se vračali v Avstrijo za dragi denar kot tuje blago s tujim imenom. Z letošnjo krasno razstavo se je odstranila za vselej ta hiba. Češka obrt stopa danes samostalno na vrhuncu kulture pred strmečo Evropo, ona tekmuje zmagonosno z vsemi obrti evropskih národov. Nevrjetno krasna je jubilejna razstava v Pragi, ona presega v velikej meri pričakovanja vseh obiskovalcev. Minister Gautsch je svoje začudenje nad njeno krasoto izrazil cesarjevemu namestniku grofu Thunu s sledečimi besedami: „Solchen Glanz und so grossartige Erfolge hätte ich niemals erwartet; ich dachte, die Čechen sind nur eine Arbeiternation!“ A grof Thun mu je odgovoril: „Excellenz, Sie ha-

ben sich stark geirrt; die Čechen sind keine Arbeiternation, sondern sie sind eine Nation der Arbeit!“ V razstavi je videti sijajne izdelke vsestranske delavnosti, podpirane z vsemi sredstvi moderne dobe, dobe tehniških čudežev; ondi je videti veliko naobraženost in bogastvo češkega národa, a sredi tega cvetočega napredka je videti tudi prosto cvetico češke idilne skromnosti, blagoslovljene delavnosti tudi najnižjega sloja národovega, češkega kmeta; to je delavnost, ki je ni gojila niti moderna tehnika niti izučena izobraženost in umetnost, temveč prirojeni razum, ukus in moralna moč njegova, ki se je oživljala in jačila v vednih bojih, prelivanju in mešanju krvi. In v teh slovesnih dnéh prepričalo se je tudi Njegovo veličanstvo osebno o resnici vseh vesti, ki so mu prihajale o češki razstavi in dosledno v velikosti, moči in visokej kulturi češkega národa.

Po velikem verižnem mostu Franca Jožefa dospemo skozi del mesta Bubna za četrto ure peš na razstavo, vozimo pa se tudi lahko s tramvajem ali po železnici na vrveh (Seilbahn) na „Letovišče“ navzgor, a po ravnini z električno železnico dalje do razstavišča. Glavni vhod sestoji iz dveh 30 m. visokih stolpov, zvezanih z velikim obločastim portalom, okrašenim z zastavami in grbi čeških mest. Odtod se nam odpira čarovni razgled na razstavišče, kterega sprednji del se dozdeva pokrit z najkrasnejšimi kobrci umetnih cvetic z grbom kraljestva češkega na sredini. Na severnem delu tega cvetličnega kobrca se dviga krasna šatva kralja Jurija Poděbradskega.

Razstava je razdeljena na 27 skupin, obsegajočih v polnej meri vse izdelke češkega kraljestva ter zavzema okoli 400.000 m. prostora.

1. skupina obsega kmetijstvo, 2. gozdarstvo, 3. kmetijsko obrt, 4. usnje, izdelke iz usnja, kože, ščetine; 5. izdelke iz lesa, kosti, plute, slame, proževine, morske pene; 6. tkanine in preproge; 7. obleke; 8. papirnate izdelke; 9. mnogopisne obrti; 10. rudarstvo, surove rude; 11. lončarstvo, izdelke iz stekla in porcelana, klesarstvo; 12. kemično obrtništvo; 13. topilnice (plavži); 14. železne in kovinske izdelke; 15. zlate in srebrne izdelke; 16. stroje, orodje, aparate; 17. premično orodje; 18. gasilno orodje; 19. inženirstvo in stavbe; 20. hišno opravilo; 21. znanstvene instrumente in ure; 22. godbila; 23. šolstvo in književnost, 24. umetnost; 25. zgodovinske starine, 26. zdravilstvo in socialno politiko; 27. iznajdbe.

Razkaz prirodnih, kulturnih in gospodarskih razmer pa je naslednji: 1. Geologija in orografija; 2. vode in vreme; 3. rude, rastline in živalstvo; 4. prebivalstvo; 5. deželna uprava; 6. šolstvo in časopisje; 7. pridelki in izdelki; 8. oblačila; 9. denarni in kreditni promet; 10. finance.

Na razstavišču se dviga 26 velikih poslopij, oziroma palač, in 110 krasnih paviljonov. Največe in monumentalno poslopje je 300 m. dolga steklena palača s štirimi 30 m. visokimi stolpi in s 50 m. visoko kupolo v sredini. Na vrhu kupole pa se iskri v solnčnem sijaju ponos Čeha, kraljevska krona češka. Palača je postavljena iz železne konstrukcije ter so stene, streha, kupola itd. vse iz stekla. Kakor je Dunajska rotunda največji pokriti prostor, ki ne sloni na stebrih, tako je obrtna palača v Pražkej razstavi „unicum“ steklene kon-

strukcije v Evropi. Palača je stala pol milijona goldinarjev. V sredini palače se dviga prekrasni cesarjev paviljon v baroknem češkem slogu ter je mnogo lepši od onega v Dunajskej rotundi. Nasproti drugemu pročelju obrtnijske palače je prirejena krasna „fontaine“. Po tisoč in tisoč gledalcev se nastavi v večernem mraku na širnem prostoru pred fonteno, čakajočih na začetek nje-nega čarobnega prizora. V trenutku, ko električno svetilo razžene mrak, osvitljujejo celo razstavo s svojim leskom, zažene podzemeljska moč glavni vodeni trak, odsevajočega v vseh mogočih barvah, 40 m. visoko, a za njim šine kacic 30 vodenih trakov v različnih barvah v višino. Zopet menjajo vodeni traki svoje barve brez prestanka in ta čarobni prizor traja ves večer. Iz razsvetljene češke krone vrh kupole obrtne palače sije električni svetlobni trak na glavo šatve kralja Jurija Poděbradskega. Godbe zaigrajo cesarsko, za njo pa češko národno himno „Hej Slovani“ in „Kje dom je moj“, a brezštevilna množica, očarana s čarom nepopisljivega prizora, poje z vročimi občutki svojega srca z godbo svojo národno pesem, predstavljajoč si v duhu svojo zlato kraljevsko dobo. Ko se v tem trenutku ozreš na paviljon mestnih plinaren Pražkih, goreč s tri tisoč plameni, kakor v enem ognju, zdi se ti, da so te bogovi prestavili v oni razsvetljeni stekleni grad na morskem dnu, v katerem kraljuje povodnji mož z vsem svojim sijajem. Vračajoč se iz razstave po električno razsvetljenih ulicah tega dela mesta iz višine doli proti Pragi, presenetni te zopet novi čar. Na nasprotni strani Vltave, eno uro peš, se ti na hribu nad Pražkim mestom Žižkov kaže v daljavi v električni svetlobi čudovita, kot zvonik visoka šatva slavnega vojskovodje Žižke, doli pod teboj pa šumi Vltava, a Praga sama se ti kaže s svojimi brezštevilnimi električnimi in plinovimi lučmi kot čudo človeškega umotvora.

Za stekleno obrtno palačo je najiminitnejša strojevna palača, polna največih strojev čeških tvrdk. A stroji ti ne stojé tiho, temveč oni delajo. Velikanska koleša se vrté pred teboj, gnana z mogočno paro, a ti lahko korakaš po stopnicah na galerije, ki so postavljene nad vsakim strojem, da si ga ogledaš tudi od zgoraj. Tu gledaš strmeč, kako pred tvojimi očmi nastaja umetni led itd. V šolskem velikem poslopiju so razstavljeni plodna dela čeških ljudskih, deških in deklških meščanskih, nadaljevalnih, risarskih, obrtnih, strokovnih itd. šol. Tu je videti brezštevne izdelke učiteljev od navadnih do najumetnejših učil, do najtežjih iz sadre modelovanih plastičnih zemljevidov z gorami, trgi, mesti itd. Strmeti moraš nad delavnostjo češkega učiteljstva in visoko stopinjo češkega šolstva. V zvezi s šolsko razstavo se je vršil dné 6., 7. in 8. avgusta v Pragi veliki učiteljski shod. V Prago je prišlo omenjenih dni nad 9000 učiteljev in skoro polovica njih se shoda radi pomanjkanja prostorov udeležiti ni mogla. Uvažimo li, da se na Nemškem, Francoskem itd. enakih shodov udeleži največ 2 do 4 tisoč učiteljev, smemo temu shodu dati prvenstvo med vsemi učiteljskimi shodi v Evropi. Shod je pa tudi počastilo več državnih in deželnih poslancev. Dr. Herold, državni poslanec in dr. Eiselt, namestnik Pražkega staroste, pozdravljala sta učiteljstvo s prevažnimi pozdravi: „ . . . . Vi ste prišli v Prago, ko ves češki národ

plava v morju radosti, prišli ste iz vseh blagoslovljenih pokrajin Češke, Moravske in Šlezije v nepričakovano visokem številu, da vidite velike plovce svojega neumornega truda. Vaša šolska razstava je po sodbi strokovnjakov največja in najkrasnejša vseh avstrijskih razstav. Danes vidite tukaj in v razstavi, da ste mogočni faktor našega presvetljenega národa, da ste mogočni jez proti vsem utokom naše šole. Skoro dva milijona národa se je prepričalo, da so neopravičeni vsi napadi na Vas. Pozdravljamo Vas torej z očitnim priznanjem kot važni faktor visoke kulture naše itd.!"

(Dalje sledi.)

Dobra pomoč.

(Češki spisal V. Kosmák. Prevel Svečán.)
(Konec.)

Nekoliko dnij pozneje prinese dekla starčku južino. Dognal je sedel na postelji.

„Kaj pa je vam, starček?“

„Ljuba Micika, meni je nekako slabo. — Povej Martinu, da sem pride, imam ž njim kaj važnega govoriti in potem ne pozabi tudi povedati pri Popelku, da Karluša sem pride.“

Martin je podedoval hišo in Karluša se je omožila v drugo hišo.

Dekla je obema naznanila, da je starček bolan in za pol ure bili so že Martin s ženo in Karluša z možem pri njem. Niso šli k starčku radi — a bali so se ljudskih govorov, da niti bolnega očeta ne obiščejo in zato so koj šli. Dognal jih pozdravi in ukaže jim, da se vsedejo.

„Kaj pa vam je, oče?“ — vpraša hči.

„Nekako slabo in hudo.“

„Ker zmirom žganje v se ližete!“ odreže se Martinova žena.

„Ako bi mi poslali zmirom kaj tople juhe, ne bilo bi mi treba žganja piti.“

„In kdo pa vam je ne pošilja?“ reče snaha.

„No ti!“ dé porogljivo hči. „Ko bi bila vedela, oče, da vas tako zanemarjajo, — moj Bog, kako je tu vse nečedno! — če tudi imam tri majhne otroke, sama bi vam postregla.“

„No, no, le se še ne razjokaj“, razjezi se mlada Dognalova žena. „Kdo pa mu je imel streči, kakor lastna hči? Jaz, — jaz, — jaz sem tujka!“

Popelka si je basal pipo in smejal se; mladi Dognal pa je hodil nevoljen sem ter tja.

„Pustite to, otroci, — pustite!“ reče stari Dognal. „Resnica je, da ste me dozdej zanemarjali, pa — zdaj je vse že pozabljeno. Glejte, čutim, da zmirom bolj slabim; zdi se mi, da bo z menoj kmalu pri kraju, in vi ste vendar moji otroci — saj družega nimam, kakor vas? Zato poslušajte: Jaz sem si shranil nekaj za stare dni — in vam nisem o tem ničesa povedal. Tukaj pod posteljo v tem zaboječku to imam. Kedar umrjem, po pogrebu se pravično razdelite.“

„Ali, moj Bog, oče, kaj pa že govorite o smrti?“ vsklikne Karluša, „saj vi nas ne smete še tako zgodaj zapustiti.“

„Kaj vam v glavo pade? vi in že govorite o smrti!“ reče snaha, — saj ste še precej zdravi.“

„Pustite take čenče — ženske“, mrmra Martin, — „oče so že stari; imajo čudne misli. Rajši poj-

dite in skuhajte jim kaj boljšega. Mi možje ne moremo za take reči skrbeti. Ako vam ni bilo, oče, kaj po godu, oprostite, jaz bom skrbel za to, da bo zdaj drugače.“

„Da, ti boš skrbel!“ odreže se žena. „Ako bi nas ne bilo, lakote bi umrli.“

„Otroci, pustite to, — saj je že prav. Rekel sem, kar sem hotel, in zdaj pojdite na delo.“

„Saj zvečer itak še pridemo!“

Poslovijo se in odidejo. Na dvorišču obstanejo in gledajo debelo eden družega. — „Jaz sem vedno rekal, dá ima še kakšne stare goldinarje,“ reče Popelka.

„Da bi imel ti za žganje!“ odgovori žena.

Dognalova žena dregne moža, da že gre. Razidejo se. Žena Popelkova šepeta možu: „Ti — Francina z očetom vendar le slabo ravna. Veš kaj? Bodemo za njega skrbeli in mu pošiljali, česar potrebuje — mogoče, da nam dá vse. Jaz vem, kako naj ž njim govorim.“

In Dognalova žena gre za možem v sobo. „Ti, Martin, — Karluša je lastna hči in glej — očita mi, da starega očeta zanemarjam, in sama niti čez prag k njemu ne gre. A čakaj no! Jaz mu bodem zdaj stregla in kedar boče videl, da za njega skrbimo, dá nam vse in Karluša nič ne dobi.“

Uro pozneje nesla je staremu očetu pisker kave in dve žemlji.

„Starček, ne hoteli bi kaj malo pojesti? Ne bode vam škodovalo.“ Starček je jedel in mlada gospodinja med tem pometala sobico.

Zvečer je prišla hči Karluša, prinesla v robci pisker z riževu juho in v njej skuhano kokoš. In tako so zdaj hodili zmirom. Starček se je pozdravil, lice postalo je rudeče, in ko je imel pri sebi svoje otroke, gledal je zopet tako veselo, kakor prej.

Prišel je advent, prišel božič, pust — sneg je skopnel, zemlja je bila zopet zelena — a starček ni slišal več kukavice. Veliki četrtek šel je k njemu gospod župnik s popotnico in za teden dni so že vsi zvonovi oznanovali starčkovu smrt. Gospod učitelj je pel, godci so igrali in starega Dognala so nesli k soprogí na pokopališče. Ljudje so se pri grobu jokali, največ žena Dognalova in stari Prohazka; ko je vrgel trikrat zemljo na rako, obrisal si je oči in rekel: „V imenu ranjkega zahvaljujem se vsem pričujočim za ljubezen, katero ste mu skazali in ga k grobu spremili.“

Po pogrebu gredó Dognal in Popelka s svojimi ženami v hišico, kjer je starček stanoval. Dognal prinese kladivo in dleto in jame se odpirati zaboječek. Hotel ga je sicer koj po smrti starega Dognala odpreti — a žena Popelkova ni dovolila: zadnja volja je baje sveta, treba jo izvršiti.

Ko pokrov odleti, naklonijo se vsi štiri glave nad zaboječkom — in ženske vskliknejo in obledijo.

V zaboječku so bile stare podkove in žreblji. Zgoraj je ležal papir, na katerem je bilo zapisano: „Kakoršna ljubezen, takošno plačilo!“

Popelka se je smejal in Dognal ni zinil ne besedice. Žena Dognalova je spreminjala barvo in Popelkova se je jokala.

Niso rekli nobenemu o tem ne besedice — in svet jih je hvalil, da so bili vsaj na zadnje pridni otroci.

Meni pa je to enkrat skrivši pripovedoval stari Prohazka in jaz sem o tem molčal, kakor bi bila o tem molčala stara Prohazkinja.

Smešničar.

Sodnik: „Vi ste v davkarijo ulomili in precej denarja odnesli. Ali veste kaj v svoj zagovor povedati?“

Uzmovič: „To, da sem tisti denar spet v davkarijo nazaj zanesel, ko sem davke plačal.“

Gost: „Zahvalim se za tako noč: bolhe so me kar ujesti hotele!“

Krčmar: „Tega so gospodje popotniki sami krivi: ker prereditko k meni zahajajo, potem so pa bolhe preveč izstradane.“

Kaj je novega križem sveta?

Na Koroškem. Za šolo v Gozdanjah so dali svitli cesar 300 gld. — Načrt za železnico iz Podkloštra v Št. Mohor je že izdelan in se je odposlal trgovinskemu ministerstvu. — V Beljaku se je odprla nova Franc-Josipova bolnišnica. — Pri Celovškem kolodvoru je parovoz zgrabil nekega pastirja in ga močno poškodoval. — 23 letnega delavca Kiliana so njegovi tovariši tako z žganjem opojili, da je v nezavesti obležal in umrl. Za ta „špas“ se bodo morali zagovarjati pred sodnijo. — Židarska mojstra Fuchs in Missoni sta se morala zagovarjati pred Celovško okrajno sodnijo, češ, da zvonika v Porečah nista prav zidala in da sta kriva, da se je podrl. Zaslialo se je več prič in veščakov, ter sta bila slednjič oba oproščena. Zdaj pride na vrsto še župan Semelrok. — Jelen je umoril nekega gospoda pri Plešivčniku na Uršelski gori. — Okraden je bil poštar Kačnik v Vrbi za 200 gld. To je storil prejšnji pismonosec, 17 leten mladenič. — Pri Ovčarju blizo Labuda je bik stlačil 60 letnega pastirja. — Pogorel je Jezernik v Selah pri Ovbrah. — Pri Razaju na Žihpoljah so imeli liberalci shod zavolj občinskih volitev, pri katerem je bilo tudi par mož iz Golšovega. Tem so se lagali, da bi bil v Golšovo že davno prišel duhovnik, ko bi ne branili Žihpoljski fajmošter. Tudi so ljudi strahili, da bo vsak kaznovan, kdor se podpiše za slovensko šolo. Take laži se z rokami lahko otipajo. Nek liberalcec se s sladkimi besedami ponuja za župana. Pa on spada le bolj v „nemški raj“, saj ljudje vejo, kaj je govoril dné 22. januarja t. l. pri „Brunnwirthu“ v Celovcu.

Na Kranjskem. Pogorel je Zork v Leskovcu; tudi en otrok je v ognju zgorel. — Na Vipavskem se hvalijo z dobro vinskno letino vendar ga drago držijo. — Na Belokranjskem je malo vina, pa tisto je dobro. Tam boleha živina za osepnicami, zato je meja na Hrvaško zaprta. — Ženska podružnica sv. Cirila in Metoda se je ustanovila v Kamniku. — Šoli v Škocijanu pri Turjaku je podarila dobrodelna gospa Hočevanjeva 2000 gld. — Blaž Potočnikova slavnost v Št. Vidu nad Ljubljano je bila sijajna. — V Sori so tatovi v cerkev ulomili, pa niso nič dobili, ker so bile pušice malo prej izpraznjene. — Katoliška bukvarna v Ljubljani

prodaja lepe podobice Matere Božje sv. rožnega venca z molitvami. — Hiša in skedenj sta zgorela nekemu kmetu v Dobovcu pri Cirknici. — Pri Drag. Hribarju v Celju je izišla knjižica „Obrtno spisje“, ki jo je spisal g. Funtek. Priporoča se posebno obrtnikom. — V Postojni je umrl odvetnik dr. Pitamic. — Pri Smledniku so mrtvega našli 39 letnega moža. Prej ta dan je dva litra žganja popil.

Na Štajerskem. Za šolo v Stranici pri Celju so dali svitli cesar 100 gld. — Na Štajerskem je letos dosti sadja, pa kupcev ni, ker je sadje tudi po drugih deželah dobro obrodilo. (Na Koroškem ga je pa malo.) Slovenci si bodo morali povsodi napraviti sadne preše, da bodo mošt delali, kedar bi frišno sadje ne šlo v denar. — V Studencih pri Mariboru je pogorel Sabati. — V Celju je izišel letopis slovenskih posojilnic. Iz njega razvidimo, da imamo Slovenci že 47 posojilnic, in sicer 18 na Štajerskem, 13 na Kranjskem, 12 na Koroškem in 4 na Primorskem. — „Puška repetirka“ se imenuje nova knjižica, ki jo je spisal marljivi in požrtvovalni vojaški naš pisatelj c. k. major Andrej Komelj pl. Sočebčan. Dobi se za 20 kr. pri pisatelju v Gradcu (Grazbachgasse 40.) — Iz ječe so izpustili usnarja Apata iz Braslovč, ker je njegova nedolžnost na dan prišla. Štiri leta je po nedolžnem sedel. Zato so mu cesar podarili 800 gld. — Železnico hočejo zidati iz Maribora na Zeleni Travniki. — Vigredi začnejo zidati železnico iz Poličan v Konjice.

Na Primorskem. V Rojanu so ustanovili posojilno in konsumno društvo. — Trije okoličanski poslanci izročili so mil. g. Tržaškemu škofu prošnjo s 6000 podpisi, naj se ohranijo slovenske pridige pri sv. Justu. Škof so odgovorili, da k temu ne morejo prisiliti magistrata, ki je patron stolne cerkve in jej lahko odtegne vso podporo. Slovenske pridige pa so se prenesle v cerkev sv. Antona, in od tam jih škof ne bodo pustili pregnati. Lahi pa se jezé, da slovenskih pridig ne morejo pregnati, zato so v škofovo palačo položili petardo, katero so pa ljudje že pravočasno zapazili in storili neškodljivo. — Nabrežini se je odprla slovenska klesarska šola, ki šteje že 70 učencev. — Odvetnik dr. Gregorin se preseli iz Sežane v Trst. — V Istri je letos vina dovolj. — V Volčah snujejo mlekarico. — V Tominu mislijo posojilnico napraviti.

Po drugih deželah. Velikanske slavnosti so se vršile v Pragi, ko so se svitli cesar pet dni tam mudili ter si ogledali razstavo in krasno ozaljšano mesto. Obširneje poročamo o tem na drugem mestu. Ko so se pa cesar odpeljali na nemško stran proti Liberci, zgodila bi se kmalu velika nesreča. Nek hudobnež je spodkopal železniški tir, v jamo podtaknil bombo in zažgal nekaj ur poprej, ko je cesarski vlak na tisto mesto prišel. Poknilo je močno, razneslo nekaj zemlje, pa bližnji most ni bil poškodovan. Škodo so brž popravili, tako da se je mogel vlak s cesarjem že prihodnje jutro mimo peljati. Razpisanih je 12.000 gld. tistemu, ki bi tega hudobneža zasledil in ovadil. Do zdaj še ni sledu o njem. — Ameriški Slovenci zidajo novo cerkev sv. Jožefa v mestu Joliet. — Stroje, s katerimi se uravnajo pohabljeni udje, izdeluje naš rojak Edvard Mejničec v Petrogradu na Ruskem. — Na rožno-

vensko nedeljo je bilo 400 slovenskih romarjev na Trsatu pri Reki. — V Donavo je zavozil in utonil 83letni grof Esterhazi. — V mestu Oberhausen na Nemškem je ušel tiger iz kletke ter kmalu zadavil tri pse in eno svinjo. Enega orožnika (žandarja) je hudo ranil, drugi orožnik pa je divjo zver srečno ustrelil. — Potopil se je holandski parnik „Ruyter“, 16 ljudij je utonilo. — V Omali na Francoskem sta dva vlaka vkup trčila. 12 ljudij je ranjenih.

Duhovniške zadeve v Krškej škofiji.

Faro Vetrinje je dobil č. g. Fr. Kolarič, do zdaj provizor na Vratih. Prestavljena sta: č. g. Jožef Ehleitner, provizor v Oberhofu, za provizorja v Kreamsbrücken ter bo oskrboval tudi faro Leoben in Kreamsalpe, in č. g. Martin Krejči, provizor v Kreamsbrücken, za provizorja na Vrata, kjer bo oskrboval tudi faro Kokovo. Faro Oberhof bo oskrbovala duhovščina v Motnici. Razpisane so: fara Lieding, kuracija Št. Jakob na cesti in grajščinski beneficij v Wolfsbergu do 15. novembra 1891.

Družba sv. Mohorja.

Razpošiljatev letošnjih družbinih knjig se je pričela in se bode izvrševala po tem-le redu: Začeli smo zavijati in odpošiljati knjige za lavantinsko škofijo. Za njo sledijo goriška, krška, tržaška, razni kraji in na zadnje ljubljanska škofija, ki je lani bila prva. Cela razpošiljatev bode trajala okoli 7 do 8 tednov, zavoljo tega prosimo, naj zadnje dekanije in fare blage volje malo potrpijo. — Pri tej priliki prosimo uljudno tudi vse one č. gospode poverjenike, ki prejemajo knjige v tiskarnici družbe sv. Mohorja v Celovcu, da blagovolijo po tiste takoj poslati, da nam zavoji pridejo prej ko mogoče s pota ter nam ne zastavljajo pri razpošiljanji knjig vsestransko potrebnega prostora.

Slovenskim rodoljubom iz dežele in sosednih slovenskih pokrajin, ki dohajajo po opravkih v Celovec, naznanjamo, da se Celovski Slovenci shajajo vsako sredo ob 1/2 8. uri zvečer v gostilnici hotela „zum Sandwirth“, kjer imajo odmenjeno svojo sobo, takozvani „Clubzimmer“ koj pri vhodu na desno, v pondeljkih in sobotah pa v gostilni pri „Teti“, Fröhlichove ulice št. 5. Slovenski gosti so nam vsikdar dobro došli!

Tržno poročilo.

V Celovcu je biren:

pšenica po . . .	6 gld. 90 kr.
rž	6 " 20 "
ječmen	4 " 10 "
oves	2 " 30 "
hejda	4 " 30 "
turšica	4 " 10 "
pšeno	6 " 50 "
proso	— " — "
grah	— " — "
repica	1 " — "
fižol, rudeči . .	5 " 40 "
Deteljno seme — do — gld.	100 kil.

Sladko seno . . .	2 gld. 30 kr.
kislo	1 " 80 "
slama	1 " 30 "
meterski cent (100 kil.)	

Frišen špeh kl. —	gld. 70 kr.
maslo	1 " — "
mast	— " 75 "

Navadni voli	100—160 gld.
pitani voli . . .	120—190 "
junci	60—90 "
krave	60—120 "
junice	50—80 "
prešički	5—15 "

Loterijske srečke od 17. oktobra.

Line	70	72	13	22	49
Trst	37	87	58	47	42

Oglasila.

Hiša na prodaj

v Železni Kaplji šte. 48 pri cesti, z dvema vrtoma in eno njivo, cena 1200 gld. Ob hiši tekoča voda je prikladna za gonilno moč. Več se izve pri posestnici Hel. Bukovnik v omenjeni hiši.

Prostovoljna dražba.

Dve hiši v Pliberku šte. 49. in 63. umrlega „Adlerwirtha“ se bote prostovoljno s potrebsčinami gospodarstva (fundus instructus) in k hišam spadajočimi njivami in travniki vred dné 10. novembra t. l. (drugi torek po vsih Svetih) dopoldne po občini dražbi prodale. Hiši s potrebsčinami gospodarstva vred ste cenjeni na 3791 gld., in ker blizo farne cerkve ležeče, ste tudi prav pripravi za duhovnike v pokoju. Kdor kupi hišo, ima predpravico do dotičnega zemljišča. Cena se mora vplačati do novega leta.

Izišel je na svetlo:

Od pluga do krone.

Veliki zgodovinski roman,
zajet iz kranjske povestnice,
od **Jakoba Bedéneka.**

17 pól v osmerki. Broširan stane 1 gld. 50 kr., elegantno vezan 2 gld., po pošti 10 kr. več.

Zanimivo in živo pripoveduje cenjeni gospod pisatelj v romanu, čegar junak je veliki matematik Jurij Vega, življenje tega slavnega Kranjca.

Knjigotržnica Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg.
v Ljubljani, na Kongresnem trgu.

Postranski zaslužek,

ki se vedno množi in dolgo let trpi, si lahko pridobijo spretni in zanesljivi možje, ki so kot poštenjaki na dobrem glasu, ako živijo v takih razmerah, da pridejo z ljudmi mnogo v dotiko. Dosluženi orožniki in podčastniki imajo prednost. Ponudbe in vprašanja naj se pošiljajo pod: „G. S. 1891, Graz, post. rest.“

Naznanilo.

Podpisani naznanja č. duhovščini, da se je naselil v **Celovec (Fleischmarkt št. 5)**. Kakor si dobriča, da je že do zdaj v mnogih cerkvah po Koroškem in Kranjskem dobra in trdna dela izvršil, tako hoče tudi zanaprej pošteno in vestno, lepo in po ceni delati, naj se mu naroči kaj masega ali kaj večjega. Priporoča se tedaj v obilo naloževanje z zagotovitvijo najboljših in hitre postrežbe.

Vekoslav Progar,

akademični kipar, pozlatar in slikar,

pripravljena od lekarja PICCOLI-ja v Ljubljani, je uplivno zdravilo, ki krepcá zelodec, mehca, čisti, odpravlja zlato žilo in odganja gliste.

Sestavljena je iz zdravilnih, v rastlinstvo spadajočih snovij ter ni nikako drastično učinkujoče, marveč lahko, delovanje organov ureja joče zdravilo, katero organizmu kar nič ne škoduje, če se prav delj časa rabi.

Esenco za želodec pošilja izdelovatelj proti poštnemu povzetju v skatljah po 12 steklenic za gld. 1.36; po 24 za gld. 2.60; po 36 za gld. 3.84; po 44 za gld. 4.26; po 55 za gld. 5.62; po 110 za gld. 10.30; po 550 za 50 gld.

V steklenicah po 15 kr. prodaja se skoro v vseh tu- in inozemskih lekarnah. — V Celovcu prodaja jih lekar Thurnwald in Egger, v Beljaku dr. Kumpf in Scholz, v Trbižu Siegel.

KAVA

je letos dobro rodila in se daje boljši kup, kila po 145 kr. in više, kakor je sorta.

MOKA

iz parnega mlina delniške družbe v Pešti.

NATORNA VINA,

rudeča, bela, v sodih po 56 litrov in več.

Za pošteno, pristno blago se jamči.

Kupčija za tržaško blago, zabelo moko in vino:

AMAND PROSEN

v Celovcu, kosarske ulice šte. 24.

Kramarjem se daje blago nekaj ceneje.

Barthelnov izvirni

KARBOLINEJ,

je najboljša in najcenejša maža za pobarvanje lesnega orodja, ker mu daje 3 do 4krat več trpežnost in lepo rujavo barvo. Izvrstno blago. 5 kil po pošti 1 gld. 50 kr., 100 kil 16 gld. iz Dunaja.

Prodajam tudi škropilo za žitno seme, izvrsten pomoček zoper pšenično snet; se lahko rabi, malo stane in vselej pomaga. Zavoj 2 kil stane 30 kr. Kdor več vzame, dobi se ceneje.

Nadalje mast za usnje prve vrste, naredi usnje mehko in trpežno, obvaruje pred mokroto in mrazom.

Potem jelenovo olje za kopita, obvaruje kopita vseh boleznij. 1 kila 80 kr. po pošti, 5 kil 2 gld. 50 kr., 100 kil 40 gld. od Dunaja.

MICHAEL BARTHEL & Comp.

Wien X. Keppelergasse 20.

(Hiša obstoji od leta 1781.)

Odgovarja se na slovenske dopise tudi v slovenskem jeziku.

Tiskarna družbe sv. Mohorja

se uljudno priporoča za natiskovanje vizitnic, pismenih zavitkov itd. po najnižjih cenah.

Malo posestvo na prodaj,

5 oralov njiv in travnikov, 9¹/₂ oralov gozda, skupaj 14¹/₂ oralov na lepem svetu. Hiša, skedenj, kozolec, drvarnica vse v dobrem stanu. Več pové Jakob Hafner, posestnik v Svetni vesi hišna šte. 45 (Unterbergen) na Koroškem.

Ustanovno leto 1820.

Srebr. svetinja v Parizu 1878.

Čast. diploma na Dunaju 1873.

Insam in Prinoth

Št. Urh
v Gröden, Tirolsko
se priporočata za
cerkvena dela
iz lesa

kakor: altarje, priznice, krstišča, spovednice, postaje pri križevih potih, svetnike, božične jaslice itd. itd.

Vse prav po ceni.
Ceniki se pošljejo zastonj.

Janez Tschernitz v Celovcu.

Dunajske ulice (Wienergasse).

Velika zaloga

sukna in tkanin iz Brna, Liberce, Jägerndorfa itd.

Toskin, peruvijan,

navozne odeje, Graški in kranjski ševijot, domače sukno (loden) koroško, tirolsko, štajersko za jesen in zimo.

Posteljne in štepane odeje iz flanela.

Konjske odeje (koci).

Prtenina (platno) in kotenina
v vseh oblikah.

Na drobno in na debelo.

Zgubila se je deklica,

15 let stara; doma je v Št. Jakobu v Rožni dolini. Že pred 6 tedni je zjutraj odšla od doma, a dozdej ni nobenega sledú po nji. Bila je oblečena v križasto jankico in imela je robec na glavi. Piše se Liza Kavčič. — Kdor o njej kaj ve, naj to naznani uredništvu „Mira“.